

Abstrakt

Předložená práce se zabývá významem psychodynamických přístupů v praxi denního stacionáře pro léčbu závislostí. Výzkumným jádrem diplomové práce jsou kvalitativní případové rozbor, ve kterých je kladen důraz na komentář k etiologii závislostního problému (anamnestický rozbor odkrývající nezvládnuté či konfliktní vývojové stádia podle E. H. Eriksona) a současně na akcentaci významu psychodynamických přístupů v běžné klinické praxi, která se soustředí především na osvědčené neverbální intervence (originální technika s kameny, arteterapie, neverbální techniky) a přenosové jevy. Cílem diplomové práce je porozumět individuálnímu případu skrze vybrané psychoanalytické teorie a popsat klíčové terapeutické intervence směřující k úzdravě závislého jedince používané v podmínkách stacionární léčby závislostí. Pro výzkum jsem zvolila kvalitativní přístup a životní příběhy pěti klientů jsem zpracovala jako soubor případových studií. Data jsem získala kombinací několika metod, přičemž stěžejní bylo polostrukturované interview, dále životní křivka a projekivní metoda. V každé případové studii jsem ilustrovala jedno vývojové stádium E. H. Eriksona, které jsem interpretovala jako klíčové pro vznik a rozvoj závislosti. Pro analýzu dat jsem využila metodu narativní analýzy a metodu zachycení vzorců. Výsledky šetření naznačují, že díky psychoanalytickým teoriím je možno na příběhy závislých klientů pohlížet v rámci jedinečného kontextu, což umožňuje hledat strategie, jak klientovi pomoci porozumět své závislosti v rámci jeho jedinečného příběhu. V životních příbězích klientů závislých na alkoholu, lécích nebo patologickém hraní se psychoanalytické teorie závislostí opakovaně objevují. U jednotlivých klientů díky identifikaci problémového vývojového stádia (nebo jiné psychoanalytické teorie) je možno ohraničit příčiny jeho závislosti. Díky jejich interpretaci a uvedení na vědomou úroveň je možno psychoterapeutickou prací směřovat k určitému cíli a ke změně na osobnostní úrovni včetně adekvátnější percepce a sebereflexe, což současně umožní také změnu chování. Na základě předložených výsledků práce je možno obecně doporučit integraci psychodynamických přístupů do komplexního spektra terapeutických metod (včetně přístupů behaviorálních). Z takového komprehenzivního terapeutického pojetí pak může profitovat i řada klientů, kteří se k jiným terapeutickým metodám jeví jako rezistentní.

Klíčová slova: psychoanalytické teorie- léčba závislostí- denní stacionář- terapeutické intervence- případová studie